

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. I. Proponitur ratio dubitandi, & referuntur sententiæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

orationem habere ex charitate efficaciam merendi, quando meritoria est, & hoc docet D. Thomas: non autem omnis oratio ex charitate procedens, meritoria est, ut ex ipso jam vidimus.

35. Obijcies quartò contra ultimam conclusionem: Voluntarium in causa sufficit ad peccatum, & per consequens ad meritum, ut communiter docent Theologi in Tractatu de Peccatis, variisque declarant exemplis: Sed in instanti extrinseco vitæ Christi, & intrinseco mortis, mors fuit ei voluntaria in causa, nimirum ab actu libero suæ voluntatis, quo se causis mortis subiecit: Ergo in illo instanti Christus meruit.

36. Respondeo, distinguendo Majorem: Voluntariū in causa sufficit ad meritum, si adsint omnes conditiones ad meritum requisitæ, concedo Majorem. Si desit aliqua conditio, nego Majorem. In instanti autem extrinseco vitæ Christi, & intrinseco mortis, deest aliqua conditio ad merendum necessaria, scilicet status viæ, anima enim à corpore separata, in statu viæ amplius non est, unde 2. ad Corinth. 5. dicitur: *Dum sumus in corpore, peregrinamur à Domino*; & ideo in illo instanti Christus non meruit, non defectu libertatis, sed quia illud instans erat extra viam Christi.

§. VI.

Corollarium notatu dignum.

37. **E**X dictis inferes, vulnus lateris, Christo mortuo inflatum, non fuisse meritorium: licet enim fuerit voluntarium in causa (nam Christus dum viveret, hanc sui corporis transfixionem admittere voluit) non fuit tamen illatum Christo in statu merendi constituto; cum jam obijisset, & anima abesset à corpore; unde acceptatio quidem ejus fuit meritoria, non tamen ipsum vulnus, ejusve permissio.

38. Quod de merito diximus, negantes illud vulnere lateris Christi, aequè dicendum est de satisfactione, contra Vegam lib. 7. in Trident. cap. 18. qui censuit plagam illam fuisse satisfactoriam, etsi non meritoriam: sicut (inquit) animæ in purgatorio post mortem sunt incapaces meriti, non tamen satisfactionis. Sed negandum est animas purgatorij satisfacere, cum tantum satisfaciuntur. Præterquam quod est magna disparitas inter animam per passionis capacem cum sensu doloris, & corpus Christi, animæ & sensu doloris planè destitutum.

39. Advertendum tamen est, quod licet hæc plaga nec meritoria nec satisfactoria fuerit, nobis tamen salutaris fuit, nam ut inquit S. Doctor infra quæst. 50. art. 6. in corp. *Quidquid contigit circa carnem Christi, etiam animâ separata, fuit nobis saluiferum, virtute divinitatis unita.* Hinc SS. Patres asserunt sanguinem de latere transfixoeductum post Christi mortem, fuisse pretium nostrum ac redemptionem, & lavisse peccata nostra, unde vulnus illud saluberrimum dicitur, & S. Ambrosius in Psalm. 40. ait *Christum vulneratum, vitam produxisse ex vulnere.* Item serm. 3. in Psalm. 118, asserit quod sicut in vineis Engaddi lignum est quod si quis compungat, unguentum seu balsamum emittit: Ita Christus compunctus in cruce, balsamum per cavernam punctiōis eripit, & odorem remissionis peccatorum, & redemptionis effudit. Hinc etiam Guericus Abbas serm. 4. in Ramis palmarum, piissimè hortatur fidelem animam, ut abscondatur in fossa humo, juxta Prophetæ monitum, hoc est in latere Christi transfixi.

Tom. IV.

A xo. *Non ad ipsum tantum (inquit) sed in ipsum fuge. In foraminibus petra ingredere, in fossa humo abscondere, in ipsis manibus foratis, in fossolatre ipsum reconde. Vulnus enim in latere Christi, quid nisi ostium in latere arce, salvandis à facie diluvij? Illud tamen figura, istud autem veritas, ubi non modo servatur vita mortalis, sed recuperatur immortalis. Idè quippe latus suum pius & misericors aperuit, ut cruor te vulneris vivificet, calor corporis refocillet, spiritus cordis quasi patenti & libero meatu aspiat. Ibi tuò latebis, donec transeat iniquitas. Ibi nequaquam algebis, eo quod in visceribus Christi non frigeat Charitas, ibi delictis afflues, ibi gaudiis superefflues &c.*

Similia habet Lanspergius homiliâ 54. de passione Domini, ubi fidelem alloquens, sic ait: *Disce habitare in hoc vulnere lateris, si enim amica aut sponsa est anima tua, ubi suavior illi thalamus dormiendi, quam in hoc vulnere? si columba es, ibi locus est tibi ad nidificandum, si passer esse decrevisti, nusquam tibi magis conveniens erit locus, ubi abstractam & solitariam vitam agas, quam in corde Christi. Si turtur es, & castis variisque gemitibus ad Deum suspiras, hic locus requiescentis erit. Hic esuriens manna invenies, quod edas; sitiens hic fontem salutis invenies, ubi bibas: hic enim est fons paradisi, & à paradisi medio egrediens, & in fidelium se corda diffundens: C est hic ostium arce, per quod intrant non perituri diluvio.*

ARTICVLVS II.

An Christus per actum charitatis quo Deum diligebat, meruerit?

§. I.

Proponitur ratio dubitandi, & referuntur sententia.

Ratio dubitandi, eaque gravissima est, quia de ratione actus meritorij est quod sit liber, cum libertas sit una ex conditionibus ad meritum requisitis: Sed actus charitatis quo Christus diligebat Deum, non erat liber, sed necessarius; Christus enim, utpote clarè & intuitivè videns divinam essentiam, necessariò diligebat Deum, cum Deus clarè visus ad sui amorem necessitet, ut docet D. Thomas 1. 2. quæst. 4. art. 4. his verbis: *Voluntas videntis Dei essentiam, ex necessitate amat quicquid amat sub ordine ad Deum: sicut voluntas non videntis Dei essentiam, ex necessitate amat quicquid amat sub communi ratione boni quam novit.* Ergo actus charitatis quo Christus diligebat Deum, non erat meritorius.

E Mirum est quantum hæc difficultas Theologorum ingenia exerceat, & in quam varios dicendi modos eos abire compellat. In primis enim Vazquez argumèti difficultate oppressus, disp. 74. cap. 3. absolūtè negavit Christum per actum aliquem charitatis erga Deum meruisse: cumque dilectio proximi, non à charitate Theologica, sed à benevolentia erga proximum, in ejus sententia eliciatur, consequenter censet per nullum actum charitatis Theologicæ Christum meruisse.

Alij distinguunt duas dilectiones in Christo, utraq. ad Dei bonitatem in se & ratione sui terminatam: unam regulatam scientiâ beatâ, aliam scientiâ supernaturali infusâ; & asserunt primam fuisse necessariam, secundam autem liberam & me-

NNnn

ritoriam. Ita Soto lib. 3. de natura & gratia cap. 7. Viguerius in institutionibus Theologicis cap. 10. Medina hic art. 3. & Suárez disp. 39. sect. 2. idq; probabile reputat Asturicensis qu. 5. de gratia Christi. & indicat Ferratiensis 3. contra Gentes cap. 62.

Alij duos alios actus charitatis in Christo distinguunt, utrumque regulatum scientiâ beatâ, unum quo bona Deo intrinseca dilexit, alterum quo bona ipsi extrinseca voluit, nimirum gloriam, laudē, honorem & obedientiam, quę illi à creaturis exhibentur; & asserunt ipsum non meruisse per primū actum charitatis, sed per secundum. Hunc dicendi modum amplectitur Lorca disp. 72. conclus. 2. & placet Cipullo hic art. 3. dubio 2. conclus. 2.

Alij denique asserunt dilectionem Christi ut terminatam ad bonitatem divinam, ut est ratio diligendi Deum, & illius perfectiones necessarias, liberam non fuisse, nec meritoriam: ut autem terminatam ad bonitatem divinam, ut est ratio diligendi creaturas, & volendi Deo bona extrinseca, non necessariam sed liberam fuisse, & per consequens prout sic meritoriam. Ita Capreolus in 3. dist. 18. art. 3. Asturicensis, Nazarius, Alvarez, Aravius, & alij ex recentioribus Thomistis.

§. II.

Rejiciuntur tres prime sententia, & quarta statuitur.

42. **D**ico primò: Christus meruit per actum charitatis.

Probatur breviter: In Christo fuit meritum, ut articulo præcedenti ostensum est: At meritum per se primò reperitur in actu charitatis, & dependenter ab illo in actibus aliarum virtutum, ut docet S. Thomas 1. 2. quæst. 114. art. 4. & probatur, nam tota ratio nostri meriti apud Deum, in hoc consistit ut ea quę nostra sunt demus Deo, & quasi in ejus commodum offeramus, quantum est ex parte nostra; quod sola charitas facit, vel elicitivè, vel imperativè; quia ipsa sola per se primò & formaliter respicit bonum divinum, seu gloriam Dei amplificandam & extendendam, ordinatque omnia in hunc finem: reliquę verò virtutes, si sint morales, non versantur immediatè circa Deum, sed circa aliquid creatum: si verò sint Theologicę, sicut fides & spes, Deum ut primam veritatem revelantem, vel ut bonum nostrum respiciunt: Ergo Christus meruit per actum charitatis.

43. Confirmatur: Christo concedendum est meritum majori perfectione possibili: Sed meritum actus charitatis est specificè perfectius: merito aliarum virtutum: Ergo asserendum est Christum per actum charitatis meruisse.

44. Confirmatur amplius: Si quid obstatet quominus Christus per actum à charitate elicitum non meruerit apud Deum, maximè quia hic actus non fuit in eo liber, certum enim est omnes alias condiciones ad meritum requisitas in illo fuisse reperi-
tas: Sed actibus charitatis in Christo non defuit libertas, ut infra ostendemus, & patet in actu charitatis, quo Christus bona extrinseca, gloriam scilicet & honorem, Deo desiderabat; certum enim est hunc saltem actum in Christo fuisse liberum, probaturque primò, quia sola bonitas increata, clarè & intuitivè cognita, voluntatem necessitat ad sui dilectionem: At per illum actum non attingebatur ut quod bonitas increata & divina, sed bonitas limitata & finita: Ergo non erat necessarius, sed liber. Secundò, Actus ille erat participatio formalis dilectionis Dei, quā

A bona illa extrinseca sibi vult: At Deus non necessariò, sed liberè, sibi bona illa extrinseca appetit: Ergo etiam actus quo Christus bona Deo extrinseca appetebat, non erat necessarius, sed liber. Tertiò, Objectum non valens necessitare voluntatem divinam, nec creatam necessitare potest, nisi ratione imperfectę propositionis: Sed bona Deo extrinseca, non necessitant ejus voluntatem, & aliàs Christo cum aliqua imperfectione non proponebantur: Ergo nec voluntatem creatam animę Christi necessitabant, subindeque actus charitatis quo Christus bona illa Deo desiderabat, non erat necessarius, sed liber.

Dico secundò: Non datur in Christo duplex amor erga Deum, alter regulatus scientiâ infusâ, & alter regulatus scientiâ beatâ.

45. Probatur breviter: Vel illi actus specie vel solo numero inter se differrent: Neutrum dici potest: Ergo in voluntate Christi reperiri nequeunt. Major patet, Minor etiam quoad primam partem manifesta videtur: cum enim charitas sit virtus unius speciei amoris, sicut fides & spes, non potest elicere duos actus specie diversos. Probatur verò quantum ad secundam: cum, juxta communem Aristotelis & D. Thomę doctrinam, duo accidentia solo numero distincta, non possint simul esse in eodem subiecto, si duo illi amores erga Deum, solo numero inter se differrent, non possent simul in eadem Christi voluntate existere; & ita oporteret quod pro illo instanti vel tempore quo anima Christi diligebat Deum, ut cognitum per scientiam infusam, cessaret ab actu dilectionis beatificę, qui sequitur scientiam beatam, quod tamen admitti non potest, cum amor beatificus, sicut & clara Dei visio, ad quam sequitur, & à qua regulatur, æternitate participata mensuretur.

46. Huic argumento quod præcipuum & fundamentale est, dupliciter occurrunt Adversarij: Aliqui enim respondent, duos illos amores specie inter se differre: amor enim (inquiunt) non à bonitate objecti, sed ab illius apprehensione specificatur ut à ratione formali, unde cum scientia infusa & beata specie inter se differant, amores etiam his cognitionibus regulati, distinguuntur specie, quamvis eandem Dei bonitatem proponant. Alij verò dicunt, duplicem illum amorem solo numero esse distinctum; quando verò dicitur duo accidentia solo numero diversa, non posse simul in eodem subiecto existere, hoc intelligendum esse de accidentibus absolutis asserunt, non autem de respectivis, quę terminum extrinsecum vel objectum respiciunt; quia ex terminis quos respiciunt, potest desumi diversitas eorum individualis, etiam si ex subiecto non distinguantur numero.

47. Verum utraque responsio facile potest confutari. Prima quidem tripliciter: In primis enim ex illa sequitur, charitatem Christi non esse unicum speciei habitum, cum implicet unum speciei habitum elicere actus specie diversos, ut supra arguebamus.

Secundò, Apprehensio non est formale objectum nec quod nec quo voluntatis, sed bonitas ipsa apprehensa & voluntati proposita, ut docent Philosophi in physica, & colligitur ex D. Thomę quæst. 25. de verit. art. 1. ad 6. ubi docet diversitatem apprehensionum per accedens se habere ad variandos appetitus, nisi eam sequatur diversitas apprehensorum, hoc est bonitatum appetibilium: Ergo stante eadem bonitate specificè, licet regulę, hoc est apprehensiones, variantur, non